

Sygn. akt X Ga 246/15, X Gz 181/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 1 lipca 2015r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Ryszard Trzebny

Sędziowie SSO Jolanta Waltrowska

del. SSR Barbara Gryczka

Protokolant st. sekr. sąd. Mirosława Klimowicz

po rozpoznaniu w dniu 1 lipca 2015r., w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko (...) spółce jawnej K. T., R. N., K. T. w Z.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 29 grudnia 2014 r. sygn. akt V GC 248/14

oraz zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Rejonowego w Zielonej Górze zawarte w punkcie II wyroku z dnia 29 grudnia 2014r., sygn. akt V GC 248/14 w przedmiocie kosztów sądowych.

1. oddała apelację,
2. zmienia rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie II zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądza od powoda na rzecz pozwanej w miejsce kwoty 2.417 zł kwotę 6.445,30 zł,
3. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.391 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

SSO Jolanta Waltrowska SSO Ryszard Trzebny SSR Barbara Gryczka

UZASADNIENIE

Powódka - (...) S.A. w W. wniosła przeciwko (...) spółce jawnej K. T., R. N., K. T. w Z. pozew o zapłatę 20.374,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01.06.2010 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu podała, że na podstawie zlecenia transportowego wystawionego przez firmę PPHU (...) Sp. z o.o. o nr (...) pozwana podjęła się przewozu towaru w postaci pojemników z czekoladą płynną należącego do Przedsiębiorstwo (...) S.A. PPHU (...) Sp. z o.o. na ten przewóz otrzymała wcześniej zlecenie transportowe od firmy (...) Sp. z o.o. Przewóz miał odbyć się na trasie S. – C. (Francja). W czasie wykonywania transportu na skutek gwałtownego hamowania umieszczony z tyłu naczepy ładunek ceramiki przemieścił się i uderzył w umieszczone z przodu pojemniki z czekoladą płynną

uszkadzając trzy z nich. Rzecznawca stwierdził, że przyczyną powstania szkody był brak utwierdzenia ładunku na naczepie i ustalił wysokość szkody na 5.372,00 EUR. Nadawca towaru - Przedsiębiorstwo (...) S.A. obciążyła za szkodę pierwszego spedytora - (...) Sp. z o.o., a ten z kolei obciążył PPHU (...) Sp. z o.o. Wspomniana firma zawarła z powódką umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego i spedytora. W wykonaniu zawartej umowy powódka wypłaciła firmie (...) S.A. odszkodowanie za zniszczony towar w kwocie 20.374,70 zł. Ponieważ pozwana na podstawie art. 17 ust. 1 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego ponosi odpowiedzialność za utratę towaru powódka skierowała wezwanie do zapłaty do pozwanej. W odpowiedzi pozwana poinformowała, iż roszczenie przekazała do swojego ubezpieczyciela i nie dokonała zwrotu wypłaconego odszkodowania. Ubezpieczyciel udzielił informacji iż nie odpowiada za szkodę z uwagi na niedostateczne opakowanie ładunku na czas transportu przez nadawcę.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwana przyznała, że poza sporem w niniejszej sprawie pozostają okoliczności związane z wykonaniem usługi transportowej. Pozwana wskazała jednak, że z przedłożonej do pozwu dokumentacji nie wynika, aby to na pozwanej ciążył obowiązek naprawienia szkody z uwagi na fakt, że to pozwana dokonywała załadunku uszkodzonego towaru. Kierowca sprawdził poprawność czynności załadunku dokonanych przez nadawcę i dochował należytej staranności wymaganej w tego typu sytuacji. Ponadto okoliczności, w jakich doszło do powstania szkody były tego rodzaju, iż kierujący pojazdem nie mógł ich przewidzieć nawet przy zachowaniu należytej staranności i ostrożności, co wyłącza na podstawie art. 17 pkt 2 konwencji CMR odpowiedzialność przewoźnika. Kierowca w obliczu wtargnięcia na jezdnię dzikiej zwierzyny podjął manewr awaryjnego hamowania, co zapobiegło zderzeniu oraz powstaniu szkód w pojeździe. Nadto pozwana podniosła, że powódka nie wykazała, w jaki sposób dokonano wyliczenia wysokości należnego odszkodowania, a nadto nie zaoferowała w tym zakresie jakichkolwiek wniosków dowodowych poprzestając tylko na prywatnym dokumencie sporządzonym na jej zlecenie. Pozwana wskazała również, że wspomniany dokument – raport został sporządzony 12.11.2013 r., czyli po pół roku od wystąpienia szkody. Powódka uzasadniając swe roszczenie nie odwołała się do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów pozwalających zweryfikować wysokość dochodzonego przez siebie roszczenia. Nadto powódka nie przedłożyła do pozwu jakiegokolwiek dokumentu źródłowego w oparciu o który zweryfikowała roszczenie odszkodowawcze nadawcy, a następnie wypłaciła należne jej zdaniem odszkodowanie. W odpowiedzi na pozew z dnia 09.06.2014 r. strona pozwana wskazała, że przedmiotowy towar był ładowany przez pracowników nadawcy PPHU (...) Sp. z o.o. Czynności ładunkowe, o ile nic nie wynika ze zlecenia transportowego, jak w niniejszym przypadku, obciążają nadawcę-zleciodawcę.

W odpowiedzi na stanowisko strony pozwanej powódka wskazała, że odpowiedzialność przewoźnika za stan towaru oparta jest na gruncie konwencji CMR na zasadzie winy domniemanej. W ocenie powódki pozwana nie wykazała, iż do szkody doszło na skutek okoliczności, za które nie ponosi ona odpowiedzialności. Za właściwe zabezpieczenie ładunku na naczepie na czas transportu odpowiada przewoźnik. Powódka zwróciła uwagę, że kierowca pozwanej nie wniósł zastrzeżeń co do sposobu opakowania towaru lub jego rozmieszczenia na naczepie.

Wyrokiem z 29 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Zielonej Górze oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 08.04.2013 r. (...) Sp. z o.o. zleciła PPHU (...) Sp. z o.o. transport ładunku towaru. W dniu 29.05.2013 r. PPHU (...) Sp. z o.o. przekazała wykonanie powyższego transportu pozwanej spółce - (...) - (...) spółce jawnej K. T., R. N., K. T. w Z. na trasie B. (Polska) – C. (Francja). W czasie wykonywania transportu na skutek gwałtownego hamowania umieszczony z tyłu naczepy ładunek ceramiki przemieścił się i uderzył w umieszczone z przodu pojemniki z czekoladą płynną uszkadzając trzy z nich. Przedsiębiorstwo (...) S.A. obciążyło za szkodę pierwszego spedytora - (...) Sp. z o.o., a ten obciążył PPHU (...) Sp. z o.o. Spółka PPHU (...) Sp. z o.o. zawarła z powódką - (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego i spedytora. W wykonaniu zawartej umowy powódka wypłaciła firmie (...) S.A. odszkodowanie za zniszczony towar w kwocie 20.374,70 zł. Z uwagi na powyższe powódka skierowała wezwanie do zapłaty do pozwanej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów: pisma Przedsiębiorstwa (...) S.A. – k. 36, pisma (...) Sp. z o.o. – k. 37, umowy ubezpieczenia nr 00.920.933 – k. 38-42, decyzji wypłaty odszkodowania – k. 43, potwierdzenie przelewu – k. 44, wezwania do zapłaty z potwierdzeniem nadania – k. 45-46, zlecenia transportowego nr E 90/13/035 – k. 18, zlecenia transportowego nr (...) – k. 19, listu przewozowego – k. 20, oświadczenia – k. 21-22, zeznań świadka P. K. – k. 304-305.

Sąd Rejonowy ujawnił, że materialnoprawną podstawą wydanego w sprawie rozstrzygnięcia jest art. 828 § 1 zd.1 kc. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez zakład ubezpieczeń roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, przechodzi z mocy prawa na zakład ubezpieczeń do wysokości zapłaconego odszkodowania. Z powyższego wynika, iż przez sam fakt zapłaty odszkodowania zakład ubezpieczeń nabywa tę samą wierzytelność, jaka przysługiwała ubezpieczającemu wobec osoby odpowiedzialnej za szkodę. W tej sytuacji przyjmuje się, iż podstawienie zakładu ubezpieczeń w miejsce poszkodowanego wierzyciela nie może więc pogarszać sytuacji prawnej osoby odpowiedzialnej za szkodę. Odpowiada ona wobec zakładu ubezpieczeń w takim zakresie, w jakim ponosiła odpowiedzialność w stosunku do zaspokojonego przez ten zakład poprzedniego wierzyciela. Ponadto, wykładnia gramatyczna tego przepisu prowadzi do wniosku, iż przechodzące na zakład ubezpieczeń roszczenie jest zasadniczo tym samym roszczeniem, które przysługiwało ubezpieczającemu przeciw sprawcy szkody. Istotnymi przesłankami nabycia tego rodzaju wierzytelności są: istnienie odpowiedzialności osoby trzeciej - sprawcy szkody oraz uprzednia zapłata odszkodowania ubezpieczeniowego.

Sąd Rejonowy podał, że w przedmiotowej sprawie druga z wyżej wymienionych przesłanek została spełniona przez powódkę, nie została również zanegowana przez stronę pozwaną, a zatem zważenia prawne w tym zakresie są zbędne. Ustalenia wymagało zatem przypisanie sprawcy niniejszej szkody odpowiedzialności za jej spowodowanie.

Sąd stwierdził, że w niniejszej sprawie PPHU (...) Sp. z o.o. zleciła pozwanej spółce - (...) - (...) spółce jawnej K. T., R. N., K. T. w Z. transport ładunku z miejscowości B. w Polsce do miejscowości C. we Francji. Wobec powyższego zastosowanie znajduje Konwencja z dnia 19 maja 1956 r. o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR – Dz. U. 1962 r., Nr 49, poz. 238). Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 tej Konwencji stosuje się ją do wszelkiej umowy o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, niezależnie od miejsca zamieszkania i przynależności państwowej stron, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsca przewidziane dla jej dostawy, stosownie do ich oznaczenia w umowie, znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest krajem umawiającym się. W zakresie nieunormowanym konwencją należy stosować ustawę z dnia 15 listopada 1984 r. prawo przewozowe (t.j. Dz. U. z 2000r., Nr 50, poz. 601 ze zm.) oraz odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego.

Sąd zaznaczył, że bezspornym w przedmiotowej sprawie był fakt zlecenia przez PPHU (...) Sp. z o.o. wykonania przewozu stronie pozwanej. Pozwana nie zakwestionowała powyższego faktu. Poza sporem pozostawała również okoliczność uszkodzenia przewożonego towaru na skutek gwałtownego hamowania w trakcie wykonywania przewozu. Powyższe okoliczności potwierdził nadto zeznający w sprawie świadek P. K., kierowca wykonujący przewóz, który na rozprawie w dniu 29.12.2014 r. podał, że wieczorem, po wyjeździe z B. na jezdnię z lasu wybiegły sarny. Kierowca gwałtownie zahamował. Po otwarciu drzwi naczepy nie było widoczne, aby coś się przesunęło. Rano świadek zauważył, że spod plandeki wycieka czekolada. Nadto świadek zeznał, że nie było specjalnych wytycznych co do załadowania lub zabezpieczenia towaru. Sąd uznał zeznania świadka za wiarygodne jako spójne, logiczne i konsekwentne. Zeznania te korespondowały z dokumentacją przedstawioną przez strony procesu stąd moc dowodową tego środka Sąd ocenił jako wysoką.

Dalej Sąd ujawnił, że powódka wskazywała, iż w celu ustalenia przyczyn i rozmiaru szkody powołała niezależnego rzeczoznawcę – firmę (...) Sp. z o.o., w imieniu której czynności wykonał T. M.. Rzeczoznawca stwierdził, że przyczyną powstania szkody był brak utwierdzenia ładunku na naczepie i ustalił wysokość szkody na 5.372,00 EUR. Nadawca towaru - Przedsiębiorstwo (...) S.A. obciążyła za szkodę pierwszego spedytora - (...) Sp. z o.o., a ten z kolei obciążył PPHU (...) Sp. z o.o. Wspomniana firma zawarła z powódką umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego i spedytora. W wykonaniu zawartej umowy powódka wypłaciła firmie (...) S.A. odszkodowanie za zniszczony towar w kwocie 20.374,70 zł. Powódka dochodziła swojego roszczenia od pozwanej

na podstawie art. 17 ust. 1 Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego podając, że jej zdaniem pozwana ponosi odpowiedzialność za utratę towaru. Pozwana spółka tymczasem w odpowiedzi na pozew wskazała, że powódka nie wykazała wysokości poniesionej szkody w związku z uszkodzeniem towaru, a nadto wskazała, że przewożony towar ładowany był przez pracowników nadawcy – PPHU (...) Sp. z o.o.

Sąd stwierdził, że kwestię sporną pomiędzy stronami stanowiło zatem ustalenie, czy powódka wykazała wysokość szkody powstałej w trakcie wykonywania przewozu oraz ustalenie, czy towar został zabezpieczony w sposób prawidłowy. Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu, iż powódka nie wykazała wysokości szkody poniesionej w związku z uszkodzeniem towaru Sąd przychylił się do powyższego stanowiska. Wskazał przy tym, że powódka w pozwie podała, że swoje roszczenie wywodzi z art. 17 ust. 1 Konwencji CMR. Zgodnie zaś ze wspomnianym przepisem przewoźnik odpowiada za całkowite lub częściowe zaginięcie towaru lub za jego uszkodzenie, które nastąpi w czasie między przyjęciem towaru a jego wydaniem, jak również za opóźnienie dostawy. Zgodnie z art. 25 ust. 1 Konwencji CMR w razie uszkodzenia przesyłki przewoźnik płaci kwotę, o którą obniżyła się wartość towaru, obliczona według wartości towaru ustalonej zgodnie z artykułem 23, ustępy 1, 2 i 4. Stosownie do treści art. 23 ust. 1 Konwencji CMR jeżeli na podstawie postanowień niniejszej Konwencji przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie towaru, odszkodowanie to oblicza się według wartości towaru w miejscu i w okresie przyjęcia go do przewozu. Zgodnie z ust. 2 wspomnianego artykułu wartość towaru określa się według ceny giełdowej lub w razie jej braku według bieżącej ceny rynkowej, a w braku jednej i drugiej - według zwykłej wartości towarów tego samego rodzaju i jakości. W związku z powyższym stwierdził, że powódka podnosząc, że na skutek uszkodzenia towaru po stronie nadawcy powstała szkoda w wysokości 5.372,00 EUR winna była przedstawić na poparcie swoich twierdzeń stosowne dowody. W ocenie Sądu powódka nie sprostала powyższemu obowiązkowi. Strona powodowa wskazując, że wysokość szkody powstałej wskutek uszkodzenia towaru wyniosła 5.372,00 EURO, na poparcie swojego stanowiska przedłożyła dowody w postaci raportu wykonanego na jej zlecenie przez prywatnego rzeczoznawcę oraz decyzję o wypłacie odszkodowania w wysokości 20.374,70 zł. W ocenie Sądu Rejonowego, wspomniane dowody były jednak niewystarczające do wykazania poniesionej szkody. Wskazał mianowicie, że Sąd nie mógł przyjąć za podstawę wyrokowania raportu sporządzonego na zlecenie samej powódki, bowiem prywatne ekspertyzy opracowane na zlecenie stron czy to w toku procesu czy jeszcze przed jego wszczęciem należy traktować w razie przyjęcia ich przez sąd orzekający jako wyjaśnienia stanowiące poparcie z uwzględnieniem wiadomości specjalnych stanowisk stron. W takiej sytuacji, jeżeli istotnie zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności sprawy z punktu widzenia wymagającego wiadomości specjalnych, sąd powinien według zasad unormowanych w kpc dopuścić dowód z opinii biegłego. Konsekwentnie podstawą rozstrzygnięcia może być jedynie opinia sporządzona przez niezależnego biegłego powołanego przez Sąd, posiadającego odpowiednią wiedzę specjalistyczną z określonej dziedziny. Strona powodowa nie złożyła jednak wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, a nie było rzeczą Sądu przeprowadzanie wspomnianego dowodu z urzędu. Sąd podkreślił, że obowiązek złożenia takiego wniosku dowodowego nie może być również przerzucany na drugą stronę procesu. Z uwagi na powyższe Sąd oddalił wniosek dowodowy pozwanej o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Teza dowodowa wskazana w odpowiedzi na pozew nie prowadziłyby do wykazania wartości szkody w myśl art. 23 Konwencji CMR. Okoliczności, na jakie miała być sporządzona opinia, winny być natomiast udowodnione przez stronę powodową.

Nadto Sąd wskazał, że strona powodowa nie wykazała również nieprawidłowego zabezpieczenia przewożonego towaru. Wprawdzie świadek P. K., będący kierowcą pozwanej przyznał, że to on dokonywał zabezpieczenia towaru, jednak powódka nie zaferowała dowodów, z których wynikałoby niewłaściwe zabezpieczenie ładunku. Sąd ujawnił, że nie mogą stanowić takiego dowodu zeznania świadka T. M., który sporządzał na zlecenie powódki raport. Wspomniany świadek na rozprawie w dniu 6 października 2014 r. zeznał, że raport został przez niego opracowany na dokumentach przedstawionych przez zleceniodawcę, tj. zdjęciach oraz stanowisku przewoźnika. Świadek podał, że nie dokonywał oględzin ładunku. Sąd uznał powyższe zeznania, jako logiczne, spójne i konsekwentne, jednak nie mogły one być wystarczającym dowodem świadczącym o nieprawidłowym zabezpieczeniu przewożonego towaru przez stronę pozwaną. Wykazanie powyższych okoliczności wymagało wiadomości specjalnych, tj. wiązało się z koniecznością przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego. Jak już wspomniano wniosek taki winna była złożyć powódka, czego

jednak nie uczyniła. Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, że powódka nie wykazała wysokości szkody powstałej wskutek uszkodzenia przewożonego towaru i powództwo, jako nieudowodnione, oddalił.

Zażalenie na rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu wniosła pozwana wnosząc o jego zmianę poprzez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kwoty 6.445,30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. naruszenie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 109 § 2 kpc i art. 2 uksc poprzez nieuwzględnienie zgłoszonych przez powódkę w odpowiedzi na pozew z 9 czerwca 2014 r. wydatków poniesionych z tytułu dokonania niezbędnych tłumaczeń dokumentów w kwocie 260,16 zł;
2. naruszenie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 2 uksc w zw. z art. 2 uksc poprzez ich niezastosowanie i niezasądzenie na rzecz pozwanej kwoty 228,14 zł stanowiącej zaliczkę na poczet wydatków świadka, którą pozwana uiściła, mimo że powinna zostać do tego zobowiązana strona, która wносиła o dopuszczenie i przeprowadzenie tego dowodu, tj. strona powodowa;
3. naruszenie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 3 uksc w zw. z art. 2 ust. 1 uksc poprzez ich niezastosowanie i niezasądzenie na rzecz pozwanej kwoty 3.540 zł stanowiącej zaliczkę na wynagrodzenie dla tłumacza za sporządzenie tłumaczenia w niniejszej sprawie, którą pozwana uiściła.

Z kolei apelację od powyższego wyroku złożyła powódka zaskarżając go w całości oraz wnosząc jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie art. 18 ust. 1 Konwencji CMR oraz art. 6 kc poprzez niedopuszczalne przerzucenie ciężaru dowodu i błędne uznanie, iż to powódka powinna wykazać, iż do szkody doszło na skutek uchybień przewoźnika, podczas gdy odpowiedzialność przewoźnika oparta jest na zasadzie winy domniemanej i to przewoźnik powinien wykazać jedną z enumeratywnie wymienionych w Konwencji CMR przesłanek zwalniających go od odpowiedzialności za uszkodzenie towaru,
2. naruszenie art. 6 kc poprzez błędne uznanie, iż powódka nie wykazała wysokości szkody, podczas gdy powódka powołała na tą okoliczność szereg dowodów, w tym dowody z dokumentów oraz zeznań świadka.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd I instancji w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dokonał prawidłowych ustaleń co do okoliczności faktycznych sprawy, przeprowadził dokładną analizę dowodów zebranych w sprawie, rozważył wyczerpująco racje obu stron, konfrontując je z dowodami i oceniając według zasad logiki i doświadczenia życiowego w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 kpc, wreszcie wskazał na podstawę prawną rozstrzygnięcia, dając wyraz swojemu stanowisku w uzasadnieniu wyroku, sporządzonym zgodnie z wymogami art. 328 § 1 kpc. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Podziela również stanowisko tego Sądu odnośnie oceny prawnej dochodzonego przez powódkę roszczenia i odwołuje się do niej bez potrzeby ponownego przytaczania przywołanej w motywach rozstrzygnięcia argumentacji.

Istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności pozwanej za szkodę powstałą na skutek uszkodzenia towaru ma art. 17 ust. 1 Konwencji CMR, jak również jej art. 17 ust. 2 oraz art. 17 ust. 4, w których przewidziane zostały przesłanki egzoneracyjne. Zaznaczyć przy tym należy, że zgodnie z art. 18 ust. 1 Konwencji CMR dowód, że zaginięcie, uszkodzenie lub opóźnienie spowodowane zostało jedną z przyczyn przewidzianych w art. 17 ust. 2, ciąży na przewoźniku. Przyjmuje się, że odpowiedzialność przewoźnika oparta jest na zasadzie winy domniemanej. Przewoźnik chcąc uwolnić się od odpowiedzialności musi zatem udowodnić istnienie jednej z przyczyn zwalniających go od odpowiedzialności, wymienionych w art. 17 ust. 2 oraz związku przyczynowego między tą okolicznością, a szkodą. Natomiast jeżeli przewoźnik ustali, że ze względu na okoliczności faktyczne, zaginięcie lub uszkodzenie mogło wynikać z jednej lub kilku przyczyn wymienionych w artykule 17 ust. 4, istnieje domniemanie, że ono z nich wynika. Osoba uprawniona może jednak przeprowadzić dowód, że szkoda nie została spowodowana całkowicie lub częściowo jedną z tych przyczyn. W tym przypadku przewoźnik chcąc uwolnić się od odpowiedzialności nie musi udowadniać związku przyczynowego pomiędzy jedną z opisanych w tym przepisie przyczyn, a szkodą. Konwencja nakazuje domniemywać, że szkoda rzeczywiście z przyczyny tej wynikała. Domniemanie z art. 18 ust. 2 nie zwalnia jednak przewoźnika o udowodnienia jednej ze szczególnych przyczyn zwalniających – vide odnośnie powyższego: K. W., Komentarz do Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR), Agencja (...) S.A., Z. 1996, str. 74-76. W przedmiotowej sprawie aby uwolnić się od odpowiedzialności strona pozwana winna zatem obalić domniemanie winy wynikające z art. 18 ust. 1, tudzież wykazać istnienie przesłanek określonych w art. 17 ust. 4, czego nie uczyniła. Zauważyć jednak należy, że Sąd Rejonowy oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego zaoferowany przez pozwaną błędnie obciążając stronę powodową ciężarem dowodu w tym zakresie. W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy ustalenie przyczyn uszkodzenia przewożonego towaru i przesądzenie o odpowiedzialności pozwanej było jednak bezprzedmiotowe wobec niewykazania przez powódkę wysokości poniesionej szkody.

W tym zaś zakresie słusznie Sąd Rejonowy powołał się na art. 25 ust. 1 oraz art. 23 Konwencji CMR. Przepisy te określają zasady ustalania podstaw i wysokości odszkodowania. Zgodnie z art. 23 ust. 1 Konwencji CMR, gdy przewoźnik obowiązany jest zapłacić odszkodowanie za całkowite lub częściowe zaginięcie towaru, odszkodowanie to oblicza się według wartości towaru w miejscu i w okresie przyjęcia go do przewozu. Odszkodowanie to określa się według ceny giełdowej, a w razie jej braku według bieżącej ceny rynkowej, a gdy brak ceny jednej i drugiej – według zwykłej wartości towarów tego samego rodzaju i jakości (art. 23 ust. 2). W apelacji powódka podnosi, że celem wykazania wysokości szkody przedłożyła dowody w postaci not obciążeniowych oraz raportu niezależnego rzeczoznawcy, a także dowód z zeznań świadka – T. M.. Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, że są one niewystarczające. Powódka, nie przedłożyła bowiem dokumentu źródłowego – faktury (...) z 21 maja 2013 r., co było nieodzowne, pozwoliłoby bowiem na zweryfikowanie sposobu wyliczenia szkody. Natomiast raport T. M., podobnie jak złożone przezeń zeznania mają charakter pochodny. Tymczasem w procesie cywilnym strony sporu mają obowiązek podnoszenia twierdzeń i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 kpc mogą być przedmiotem dowodu. W związku z powyższym faktów, z których wywodzone jest dochodzone roszczenie (tworzących prawo podmiotowe) winna w zasadzie dowieść powódka; dowodzi ona również faktów uzasadniających jej odpowiedź na zarzuty pozwanej, pozwana natomiast dowodzi faktów uzasadniających jej zarzuty przeciwko roszczeniu powódki, z kolei faktów tamujących oraz niweczących powinien dowieść przeciwnik tej strony, która występuje z roszczeniem, czyli z zasady – pozwana. Innymi słowy, opierając się na regule wyrażonej w art. 6 kc, przyjmując należy, że powódka winna udowodnić fakty, z których wywodzi dochodzone roszczenie, a pozwana fakty uzasadniające jej zarzuty przeciwko roszczeniu powódki. Rozkład ciężaru dowodów ma w postępowaniu cywilnym znaczenie wówczas, gdy istotne fakty nie zostaną udowodnione. Wówczas konsekwencje procesowe tego ponosi strona, na której dowód spoczywał. Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy wskazać należy, że powódka, na której spoczywał ciężar dowodzenia w tym zakresie, nie wykazała wysokości szkody. Słusznie zatem Sąd I instancji powództwo oddalił.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 kpc, orzekł jak w sentencji.

Natomiast zażalenie pozwanej na rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu okazało się uzasadnione. Zgodnie z art. 98 § 1 kpc, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Wydatki poniesione w związku z koniecznością dokonania tłumaczenia dokumentów oraz koszty związane ze stawiennictwem świadka niewątpliwie mieszczą się w katalogu kosztów niezbędnych i celowych. W związku z powyższym uzasadnione było uzupełnienie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem I instancji o kwotę 4.029 zł, na którą złożyły się: wykazane przez pozwaną koszty tłumaczenia dokumentów w wysokości 260,16 zł, uiszczona przez pozwaną zaliczka na poczet przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadka w wysokości 228,14 zł oraz zaliczka na poczet wynagrodzenia tłumacza w wysokości 3.540 zł. Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzeczono stosownie do wyniku sporu, na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc oraz § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002 r. Nr 163 poz. 1349).

SSO Jolanta Waltrowska SSO Ryszard Trzebny SSR Barbara Gryczka